



NOMINERAD TILL  
**Stenpriset**  
2026

# Stenens läkande kraft

För konstnären Alvaro Campo blev mötet med Älvdalskvartsitens böljande vågmönster nyckeln till *Rewilding Time*, ett verk som utmanar vår uppfattning om tid och naturens förmåga att läka sig själv.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO ALVARO CAMPO/REWILDING TIME

**A**lvaro Campo arbetar återkommande med plats-specifik konst, vilket innebär att konstnären låter sig inspireras och vägledas av just den plats och det rum där verket ska placeras. Det är inte minst vanligt inom offentlig konst och i miljöer där människor rör sig.

– Platsen ger förutsättningarna. Konstnären gör sig till ett blankt ark inför uppdraget, sammanfattar Alvaro Campo.

Samtidigt betonar han att det är en arbetsmetod som kräver mycket research kring platsen och historien, just för att få en idé eller hitta ett uppslag som kan utvecklas vidare.

De färdiga verken blir ett slags balanserade kraft, mellan att vara ett naturligt element i omgivningen som samtidigt utmanar den gängse föreställningen om platsens betydelse eller väcker existentiella tankar om till exempel sammanhang, tid och rum.

Ett typiskt exempel är Alvaro Campos verk *Att återvilda tiden* (*Rewilding Time*) som uppfördes vid Mora Lasarett år 2023. Alvaro Campo hade inför uppdraget ägnat mycket tid åt att besöka och fotodokumentera olika platser i Mora. När han kom till Zornmuseet lade han särskilt märke den röda stenen i golvet, som även är vanlig på många andra platser i Mora.

– Jag ville veta mer om stenen och vände mig till en geologisk förening som berättade att det var en sandsten som hade två namn, geologer kallar den oftast Dalasandsten medan Älvdalskvartsit är namnet som används när den är en byggnadssten.

Efter ytterligare efterforskningar fick han kontakt med det brytande företaget Wasastens vd Leontine Nordenhake och fick komma på besök till brottet för en guidad tur. Alvaro Campo beskriver det första mötet med Älvdalskvartsiten i sin naturliga form som något av en uppenbarelse, som också gav nyckeln till verket.

– Jag hade aldrig sett något likande. Just de partier där man kan se mönster av vågrörelser är som att möta ett fruset ögonblick för en miljard år sedan, från en bit av en strand eller havsbotten som då låg på en helt kontinent.

– Man kanske kan jämföra med Pompeji där Vesuvius vulkanutbrott kapslade in ett ögonblick i människornas vardag, nästan som fysiskt fotografiskt minne som stannade tiden.

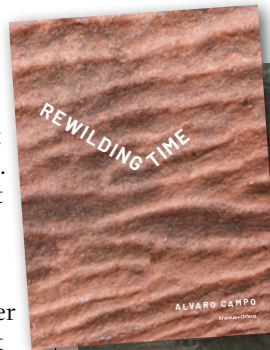
**STENEN SATTE IGÅNG** tankeprocesser hos Alvaro: hur vi uppfattar tid och rum? Samma typ av frågor om perspektiv som han vill ställa med sina verk.

– Det är relativa begrepp. Vad som uppfattas som en evighet i mänsklig tid är egentligen bara en bråkdel av den tid som förflutit sedan älvdalskvartsiten bildades för snart 1,5 miljarder år sedan.

Grundtemat med verket *Att återvilda tiden* är också naturens egen förmåga att återställa och i någon mening läka sig själv.

– Ur ett större filosofiskt perspektiv är ju heller ingenting bestående. Allting förändras över tid, oavsett materialets hårdhet.

”De partier där man kan se mönster av vågrörelser är som att möta ett fruset ögonblick för en miljard år sedan.”



Verket vid lasarettet består av tre delar. Vid huvudentrén står ett stort block av älvdalskvartsit med en cirkelformad ekbänk med texten: ”att sitta med stenen som funnits i 1,5 miljarder år och uppleva tid”. När det är mörkt på platsen tänds ett skuggspel som bland annat projicerar silhuetter från skogar i närheten av Mora. På innergården bildar älvdalskvartsiten stora skulpturer med ljuscirklar som drivs av ett specialbyggt vindkraftverk. I byggnadens trapphall finns gestaltningens tredje del: en samling ljusellipser som placerats i taket beskriver hur gravitation påverkar tidsbegreppet.

– Om man befinner sig på ett sjukhus kan ju vår uppfattning av tid se helt olika ut beroende på i vilken situation man befinner sig, om man till exempel är anhängig till en allvarligt sjuk patient som måste vårdas länge eller om man är läkaren som akut ska försöka rädda ett liv med ett beslut som måste tas på några sekunder.

**NYLIGEN SLÄPPTES EN** tvåspråkig bok – svenska och engelska – med den motsvarande engelska titeln *Rewilding Time*, som dokumenterar processerna bakom konstverket. Alvaro Campo är förstas intervjuad i boken, men den innehåller även





Det finns intressant forskning på traumatiserade personer som visar att stora stenar i naturen ger dem ett slags grundläggande trygghet,



nyskrivna texter av bland andra av amerikanska geologen Marcia Bjornerud, finländska konstkritikern Taru Elfving och Walter Osika, en svensk läkare och forskare som är känd för sitt arbete inom stress, folkhälsa och hållbarhet.

– Utifrån sina olika perspektiv fördjupar skribenterna bilden av hur vi kan ”återvilda” vår tid genom att hitta sätt att leva utanför klockans strikta kontroll och närma oss naturens egna tidspann. Marcia Bjornerud har till exempel skrivit boken *Timefulness* som förespråkar ett ”poly-temporalt” synsätt, där vi förstår jordens utifrån flera olika tidsdimensioner, tidslinjer eller tidsskalor samtidigt.

Perspektiven påminner om den samtida branshdiskussionen om ett återställande av stenbrottet som ett krav vid prövningen av täktstillstånd. Tiden visar att det i gamla stenbrott uppstår nya habitat och livskraftiga populationer. Det har också börjat ske i svängning i synen på vad som är ett återställande –



och vad som i slutändan gynnar naturen på platsen bäst.

– Naturen tar alltid över, men vi måste samtidigt fråga oss vad vi lämnar efter oss till kommande generationer? Man måste alltid utgå från från det mänskliga ansvarsperspektivet. Det handlar om ändliga resurser, säger Alvaro Campo.

Nu jobbar han vidare med ett nytt projekt där stenen också har en viktig funktion.

– Det handlar mer om stenen i relation till människans psykologi. Stora stenar får ofta symbolisera begrepp som beständighet, stabilitet och trygghet. Det finns intressant forskning på traumatiserade personer som visar att stora stenar i naturen ger dem ett slags grundläggande trygghet, ungefär som den där klippan i havet som utgör en fast punkt där vi kan lägga till. Det är ju inte heller så konstigt att vistelser i naturen allt oftare ”ordineras” för att till exempel motverka depressioner. Stenen har en läkande kraft. ■